

Bir ucu gülən, bir ucu ağlayan dünyanın sakinləri. Bir gözümüz gül-gülə, bir gözümüz ağlaya-ağlaya yaşayırıq Allahın bizə verdiyi bir insan ömrünü. Kimi bir il, kimi 20 il, kimi əlli, kimi yüz. Doğulan kimi köçən də var bu dünyadan, bir ömürdə neçə ömür yaşayan da. Bu, məxluqu yaradan Xalığın kimsənin baş açmayacağı sirlərindəndir...

Allah-təala kimsəni nə bir gün gec, nə bir gün tez bu dünyadan aparmaz. Çox vaxt cavanlar haqqında "vaxtsiz gəldi" deyirlər, amma hamı vaxtında gedir. Sadəcə bu vaxtı biz bilmirik, onu yalnız yazan bilir...

23 yaşlı bir şəhidin ömrünü kim hesablaya bilər? Hər güllə atılarda ölüb-dirilən və yenidən ölmə doğru irəliləyən əsgərin güllə yağışı altındakı ömrünü kim hesablaya bilər? Özü yaralı ola-ola yaralıların, şəhidlərin döyüş meydanından çıxarılmasına şərait yaratmaq üçün özünü güllə qabağına verən fədainin ömrünü kim hesablaya bilər? Kim deyər bilər ki, 23 yaşlı Raulun həqiqətdə neçə yaş var?...

Haşiyyə: Raul Zabid oğlu Piriye 1997-ci il iyunun 4-də Şəmkir rayonunun Kür qəsəbəsində dünyaya göz açmışdır, əslən Qərbi Azərbaycanlıdır. İbtidai təhsilini Kür qəsəbəsindəki H.Z.Tağıyev adına 2 sayılı orta məktəbdə almış, 2006-cı ildə aililə Bakıya köçdüklərindən təhsilini Sabunçu rayonu F.Bayramov adına 22 sayılı orta məktəbdə davam etdirmişdir.

2015-2019-cu illərdə Azərbaycan Texniki Universitetinin Dəmiryol Nəqliyyatı və Təsərrüfatı mühəndisliyi fakültəsində ali təhsil almışdır.

Təhsil müddətində McDonald's restoranında çalışmışdır. Universiteti bitirən il hərbi xidmətə çağırılmış, oktyabrın 8-də yola düşmüşdür. İlk Ağcabədidə xidmət etmiş, sonra Cəlilabad Göytəpə taborunda xüsusi təyinatlı kimi fəaliyyət göstərmişdir.

Hərbi xidmətin bitməsinə az qalmış, müharibə başlamış, hamı kimi Raul da döyüşlərə qatılmışdır. Murovdağ, Füzuli və Cəbrayılın alınması uğrunda gedən döyüşlərdə igidliklə vuruşmuş, oktyabrın 5-də Cəbrayıl rayonu ərazisində döyüş tapşırığını yerinə yetirərək şəhid olmuş, Maştağa Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunmuşdur...

Ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Döyüşdə fər-

qlənməyə görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Şücaətə görə" medalları ilə təltif olunmuşdur...

Hərbi hissədən şəhidimizə başqa medalların da verilməyi qeyd olunmuşdur...

Atası Zabidin dediklərindən: "Sentyabrın 25-də zəng edəndə dedim, oktyabrda gəlirsən, bala. Gülərkən cavab verdi ki, ata, sən nə danışsan, bizim hələ işlərimiz qabaqdadır. Axırncı dəfə oktyabrın 4-də mənə zəng vurdu, dedi ki, ata, Goranboydayıq, burada işimizi bitirmişik, gedirik torpaqları almağa. Əslində həmin vaxt Murov azad edib, Füzuliyə gedirmişlər...

Sonuncu döyüşü Cəbrayıl ətrafında olub, elə orada da şəhid olub. Komandirinin dediyinə görə, 4-dən 5-ə keçən gecə onlara hücum əmrü verilib. Lakin deyiblər ki, düşmən tərəfdə az sayda əsgər var. Ona görə də tabordan cəmi səkkiz əsgər döyüşə gedib. 5-də hava işıqlaşanda biliblər ki, bunlar hərbi bazanın üstünə gediblər və görüblər ki, burada qoşun, güclü texnika var. Orada qızğın döyüş gedib, onlar mühasirəyə düşüb, şəhid olublar...

Raul əvvəlki döyüşdə də ayağından yaralanmış, amma qospitala getməyib. Komandirinin dediyinə görə, Raul qəhrəmancasına döyüşmüş, hətta şəhidlərimizin və yaralılarımızın döyüş meydanından çıxarılmasına şərait yaratmış...

Çox böyük qürur hissi keçirirəm ki, belə bir oğul böyütmüşəm. Oğlumla fəxr edirəm. Hər ataya Raul kimi oğul qismət olmur. Bütün şəhidlər mənim oğlum, mən də bütün şəhidlərin atasıyam..."

Raulun anası Nəcibə Piriye ilə zəngləşdik, görüşmək istədiyimizi bildirdik. Qərarlaşdıığımız gündə Maştağa Daş karxanasına getdim, avtobusdan düşəndə Nəcibə xanımı artıq çatdığını gördüm. Nahaq zəhmət çəkdiyini söylədim. Sonra xeyli yol getdik və etiraf etdim ki, mən bu evi tapa bilməzdim və Nəcibə xanım bir də təşəkkür elədim.

Şəhid Piriye Raul Zabid oğlu...

O qədər sadə, təvazökar xanım idi ki...

Evə girəndə qapı ilə üz bəzənmiş sərgi diqqətim çəkdi...

2020-ci il Vətən Müharibəsi şəhidlərinə verilən dəyərlərdən biri də hər evdə şəhid muzeyinin yaradılmasıdır. Böyük-küçük otaqda yaradılmasından asılı olmayaraq, bu muzeylərin gələcək nəslin tərbiyəsində də böyük rolu olacağı düşünürük. Əslində orden-medalsız 90-cı il şəhidlərinin də ev muzeylərinin yaradılması vacibdir. Şəhidlər xiyabanında 90-cı il şəhidlərinin məzarları da gül-çiçəyə bürünməlidir. Bu onların da haqqıdır və ümid edirəm ki, onların bu haqqı bir gün ödəniləcəkdir...

Nəcibə xanım ilk söhbətimizdə çox sakit görünürdü. Suallarımı da aydın cavablandırmağa çalışırdı. Raulun uşaqlığı haqqında danışmasını xahiş etdikdə, həvəslə qəbul etdi və dedi: "Raul çox möcüzə uşaq olub, hər şeyi başa düşürdü. Sakit idi, yaşından böyük idi, bu da mənə çox təəccübləndirirdi. Uşaqlıqdan intizamlı olub. Olduqca sözsə baxan idi. O biri uşaqlar qoyduğum xətti vurub keçərdilər, Raul isə qadağa qoyduğum yerdən o tərəfə keçməzdi..."

Uşaqlıqdan ailəyə çox bağlı idi, hər uşaq ailəyə belə bağlı olmur. Biz bir arada Rusiyada yaşadığımız zaman, sonra gəldik, bu yeri götürdük, ev tikdik. Raulu bibisigilə qoymuşduq, 9 yaş var idi. Dedi ki mən də sizlə qalmaq istəyirəm, sizə kömək etmək istəyirəm. Bu evi tikəndə o qədər çalışdı, bizimlə bərabər işlədi. Bu evin hər yerində Raulla bağlı xatirələrimiz vardır. Raul başqa uşaq idi, onun həyatında o qədər şeylər olub ki, danışsam, bir kitab yazmaq olar..."

Əslində hər insanın həyatı bir romandır, o olsun ŞƏHİD ola. Hər şəhidin həyatı, doğulduğu gündən şəhidliyinə kimi möcüzələrlə dolu olur. Nəcibə xanım ilk cümələsində "Raul möcüzə uşaq olub" deyəndə mən bu fikrə heç də təəccüblənmədim. Şəhid ömrü bir tarixdir, həyatını qurban verdiyi torpağın tarixinin, Vətən tarixinin bir hissəsidir. Deyirlər insan öləndən sonra çürüyüb bir ovuc torpaq olur və vətən torpağını bir ovuc artırır. Amma şəhidlər çürümülər və onlar Vətən torpağını bir ovuc artırır. Neçə ki, Şəhid ömrü adi insan ömründən dəfələrcə çox-

dur...

Nəcibə xanım Raulun uşaqlığından danışanda üzündə təbəssüm oyanırdı. Sanki qarşısındadır, onu görmüş kimi danışdı: "Ataları hər səhər qaçırdı, uşaqları da qaçırdı. Sonra da soyuq su ilə yuyundurdu, keçirdilər evə, idman edirdilər. Atası futbolu çox sevdiyindən Raula doğulmamışdan məşhur Braziliya futbolçusunun adını qoymuşdu. Raul da futbolu çox sevirdi. Hava, su kimi sevirdi, elə belə yox. Məktəb vaxtı uşaqlarla yığırdılar, danışib stadionu alırdılar, futbol oynayırdılar. Futbola o qədər bağlıydı ki, arzusu futbolçu olmaq idi, amma biz onun oxumasını istəyirdik. McDonald'sda futbol komandasına da oynayırdı. Bir dəfə onun zamanı toqquşub, zərbə aldığından onu daha futbola qoymadıq..."

Bir də bir arzusu var idi. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xidmət etməyi arzulayırdı, qoymadıq. Amma əsgər gəndən sonra yenə də Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə yazıldı. Vətənpərvər idi, vətəni, torpağını çox sevirdi...

Raul asudə vaxtlarını kitab oxumaqla keçirirdi. Hətta kiçik qardaşları Raulun və Namiqin də dərslərinə ciddi nəzarət edirdi. Universitetdə əlaçı idi, təqaüd alırdı. Universitet müəllimi gəlmişdi, gələndən gedən kimi gözünün yaşını saxlaya bilmədi...

Bizə yük düşməsin deyər işləyirdi. Dərslər çıxıb işə gedirdi, gecə saat 1-in yarısı gəlirdi evə, bir az gec olan kimi nigarən qalır-dım, yazırdım... Hərbi xidmətdən gələndən sonra magistraturaya girmək istəyirdi. Həmişə deyirdim ki, bəlkə magistr oxuyub sonra gedəsən hərbi xidmətə. Deyirdi, yox ana, öncə vətəndir. Bütün şəhidlərimizlə qürur duyuram. Hamısı ilə. Çünki onlar olmasa idi, bu gün torpaqlarımız azad olunmayacaqdı..."

Raulun uşaqlığından danışan Nəcibə xanım sanki dəyişib başqa bir adam oldu. Xatirələrindəki Raul böyüyüncə, balaca futbolçu əsgərə çevrilincə, Nəcibə xanımın üzündəki təbəssüm də yerini kədəre verdi. Artıq göz yaşları da sözüne baxmadı, bilaixtiyar axmağa başladı. O indi ağlaya-ağlaya danışdı və bu ağlayış söhbətimizin sonuna kimi davam etdi. Ağlamağı kəsilmədi, sanki onun acığına Şəhid anası da danışğını kəsmədi. Və-

tənə qurban verdiyi igid oğlunun haqqında daha həvəslə danışdı...

"Raul işlədiyi müddətdə hər ilin ən yaxşı işçisi kimi tərifnamələr almışdır, deyib, onları bir-bir göstərdi. İş yoldaşları həmişə Raulun hörmətini saxlayırdılar. Elə indi də gəlib baş çəkirlər. Danışdı ki, Raulun şəhid xəbərini eşidəndə, sanki iş dayandı. Menecerlər gəlib deyirdilər ki, işlər qalib, işləmək lazımdır. Heç kimin əli gəlmirdi, işləmək istəmirdik. Sanki bir anda hamımız güclü şok yaşadığımız..."

Xasiyyətini bilirdim, deyirdim ki, Raul, özünə elə qız seç ki, xasiyyətinə uyğun olsun. Deyirdi, ay ana, qızlar var, amma hələ yoxlayıram...

Qardaşları ilə dost idi, atası ilə dost idi. Həmişə sakit olub, qaynayıb-qarışmayıb. Əsgər getməmişdən əvvəl başını çiyinə qoyurdu. Qucaqlayırdı, öpürdü mənə. Sevinirdim, atasına deyirdim ki, Raul dəyişib..."

Bəli, ana sevinirdi ki, oğlu dəyişib, istiqanlı olub, anasına mehriban olub. Amma ana bilmirdi ki, bu nədən irəli gəlir. Yəqin ki, heç Raulun özü də bilmirdi, anasını sevindirən bu hisslərin nədən qaynaqlandığını fərqlənə bilmədən, başını anasının çiyinə qoyur, onu qucaqlayıb, öpürdü. Amma Raulun ruhu bunu bilirdi. Axi, şəhidlər həli ruhlar aləmində Allahla əhd bağlayırlar ki, Şəhid olacaqlar. İnsan doğulur, böyüyür, bəzən şəhid olana yaxın bunu hiss edir, bəzən şəhid olanda. Bizim feyzbuk dostlarımızdan elələri var idi ki, müharibə başlayanda qərribə statuslar paylaşırdılar və onların şəhid xəbərini eşitdik. Cənub bölgəsindən Şükür İlyasov əvvəl paylaşmışdı ki, "şəhadət yaxınlaşır", sonra "şəhadət yetişdi" yazdı və könlü ön cəbhəyə getdi. İki gündən sonra şəhid xəbəri gəldi...

Nəcibə xanım xatirələr dənizindən ayrılıb qalxdı, sərgilənən şəkillərdən bəziləri yığıb gətirdi. Hər şəhərdən bir Raul baxırdı. Bəzən şəhər, bəzən kədərlə, bəzən ciddi, bəzən dalğın baxışları izlədikdə, şəkillərdən boylanan məsum çöhrəni seyr etdikdə, deməyə söz tapmırsan. Amma Şəhid anasının sözü hələ bitməmişdi, hərdən kipiqlərini sıxıb gözlərini damlalardan azad etsə də, içindəki həsrətdən qurtula bilmirdi və

həyatının sonuna kimi onu izləyəcək bu həsrətlə barışmalı olurdu və bəlkə də bu həsrətə qalib gəlmək üçün susmaq istəmirdi, danışdı: "2019-cu il oktyabrın 3-də Raul universitet diplomu aldı. Oktyabrın 8-də yola saldıq. Dedik ki, qayıdandan sonra həm əsgərliyini, həm də diplomunu qeyd edirik..."

Andiçmə mərasimi Ağcabədidə oldu, getmişdik. Raul mənə apardı içəri saldı, yerlərini göstərdi. Bilmədim ki, bu mənim Raulla axırncı görüşümdür. Atası ilə qardaşı sonra yenə gəldilər yanına. Mən də hazırlaşdım ki, çərşənbələrdə gedək, amma karantin oldu, gedə bilmədik. Deyirdi, ana gəlmə, buraxmayacağıq. Deyirdim ki, eybi yox, buraxmazlar, bayırda dayanaram, ordan səni görərəm. Dedi, yox, gəlmə. Sonra da hamı dedi ki, o içəridə, sən bayırda dayanacaq, uşaq daha da narahat olar. Getmədik, amma gərək gedəydik..."

Ana nə bilirdi ki, balasını daha görə bilməyəcək. Ana nə bilirdi ki, əsgərlik bitməmiş, müharibə başlayacaq və mənfur düşmən onun sevimli Raulunu əlindən alacaq...

Nəcibə xanım danışdı, amma göz yaşları onun bəzi sözlərini başa bilməyimə mane olurdu. Söhbəti dəyişib başqa sənə yönəldim və alın yazısı ilə bağlı bir əhvalat danışdım. Son sualımın cavabı kimi ana dərinəndən köks ötürüb dedi: "2020-ci il oktyabrın 15-də buraxılacaqdı. Dedi ki, ana, gələ bilməsək, qaldıq dekabra. Gözləyirdik gəlşini, böyük ümidlə gözləyirdik. Deyirdim ki, yox, Raul gələcək, gəlməyə bilməz. Amma mən deyən olmadı, yazısı belə imiş..."

Mağarı görəndə hamı şoka düşdü. Dedilər, biz nə üçün gələməliydik, nə üçün gəldik..."

Bəli, bu mağara bir əsgəri, bir universitet məzununu təbrik etmək üçün yığılacaq qohum-əqrəbə, dost-tanış. Amma yazılan yazılmışdı. İnsanlar bu mağara bir igidə ağlamağa, Raulu oxşamağa yığılırdılar. Hamı "Allah rəhmət eləsin, məkanı cənnət olsun, ruhu şad olsun" dedi. Amma bilmədilər ki, yuxarıda Raulu təbrik etməyə gələnlər daha çox idi. Bəli, bu insanlardan xəbərsiz minlərlə mələk Raulu şəhadəti münasibətilə təbrik edirdi...